

Διαδικτυακά εργαλεία ανάγνωσης της Σεφερικής ποίησης

Μαρία Νέζη, δ.φ.,
Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Πειραιά

Θέμα της εισήγησης

Επιλογή και παρουσίαση δικτυακών τόπων
ικανών να υποστηρίξουν μια πολυπρισματική
ανάγνωση της Σεφερικής ποίησης
στο πλαίσιο της διδακτικής πράξης.

Με άξονα το κείμενο

Σπουδαστήριο
Νέου
Ελληνισμού
www.snhell.gr

- Ανθολόγιο Λογοτεχνίας
<http://www.snhell.gr/anthology/writer.asp?id=44>
- Ανθολόγιο Αναγνώσεων
<http://www.snhell.gr/lections/writer.asp?id=44>

Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού

Ανθολόγιο Λογοτεχνίας

<http://www.snhell.gr/anthology/writer.asp?id=44>

- Άρνηση (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1972)
- Γυμνοπαιδία Α΄. Σαντορίνη (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1974)
- Έγκωμη (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1974)
- Επιτύμβιο στη Γάτα μου την Τούτη (από το Τετράδιο Γυμνασμάτων, Β΄, Ίκαρος 1976)
- Ευριπίδης, Αθηναίος (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1974)
- Θερινό Ηλιοστάσι, Η΄ (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1972)
- Θερινό Ηλιοστάσι, Θ΄ (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1972)

Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού

Ανθολόγιο Λογοτεχνίας

<http://www.snhell.gr/anthology/writer.asp?id=44>

- Ο γυρισμός του ξενιτεμένου (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1974)
- Ο Δαίμων της Πορνείας (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1976)
- Οι γάτες τ' Αϊ-Νικόλα (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1974)
- [Προμετωπίδα σε μια αντιγραφή των "Ωδών"] (από το Τετράδιο Γυμνασμάτων, Β', Ίκαρος 1976)
- Σχέδια για ένα καλοκαίρι. [Άνθη της πέτρας] (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1974)
- Τριζόνια (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1974)
- Φυγή (από τα Ποιήματα, Ίκαρος 1974)

Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού

Ανθολόγιο Αναγνώσεων (14 αναγνώσεις)

<http://www.snhell.gr/lections/writer.asp?id=44>

- Άρνηση διαβάζει: Σεφέρης Γιώργος, Ανέκδοτη ηχογράφηση, Woodberry Poetry Room, 1952
- Έγκωμη διαβάζει: Σεφέρης Γιώργος, Ανέκδοτη ηχογράφηση, Woodberry Poetry Room, 1960
- Ευριπίδης, Αθηναίος διαβάζει: Σεφέρης Γιώργος, Ανέκδοτη ηχογράφηση, Woodberry Poetry Room, 1960
- Τριζόνια διαβάζει: Σεφέρης Γιώργος, The Poetry of George Seferis, Caedmon

Με άξονα το κείμενο

Ανεμόσκαλα.
Συμφραστικοί
Πίνακες Λέξεων για
Μείζονες
Νεοέλληνες Ποιητές

<http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/...>

Το ψηφιακό αυτό εργαλείο σχεδιάστηκε για να διευκολύνει τη μελέτη της νεοελληνικής ποίησης και επιτρέπει την ad hoc δημιουργία Συμφραστικών πινάκων λέξεων των ποιητικών κειμένων, τις αναζητήσεις λέξεων στο σύνολο των ποιητικών έργων και για κάθε ποιητή χωριστά, τη μετάβαση από τις λέξεις στα ποιήματα και αντιστρόφως κ.ά.

Ανεμόσκαλα. Συμφραστικοί Πίνακες Λέξεων για Μείζονες Νεοέλληνες Ποιητές

Γιώργος Σεφέρης (1900-
1971)

© Άννα Λόντου

Εκδ. Ίκαρος

http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html?cnd_id=1

Σκαρφαλώνοντας λέξεις όπως μian ανεμόσκαλα.
Γιώργος Σεφέρης, «“Νότες” για ένα ποίημα»
(ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ, Β΄)

Το ποιητικό έργο του Γ. Σ.

Ποιήματα 1931 – 1971

- ΣΤΡΟΦΗ
- [Η ΣΤΕΡΝΑ]
- ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
- ΓΥΜΝΟΠΑΙΔΙΑ
- ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ
- ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΑΣΤΡΩΜΑΤΟΣ, Α΄
- ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΑΣΤΡΩΜΑΤΟΣ, Β΄
- «ΚΙΧΛΗ»
- ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΑΣΤΡΩΜΑΤΟΣ, Γ΄
- ΤΡΙΑ ΚΡΥΦΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Τετράδιο Γυμνασμάτων β' (1976)

- [ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ, Β΄]

Τα Εντεψίζικα (1989)

- ΤΑ ΕΝΤΕΨΙΖΙΚΑ

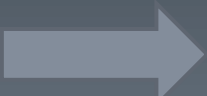
Ποιήματα με ζωγραφιές σε μικρά παιδιά (1975)

- [ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΜΕ ΖΩΓΡΑΦΙΕΣ ΣΕ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Παράδειγμα: ταξίδι

ταξίδι (3)

- [ΣΕΦ ΤΓΑ01 01 0004 001](#) 1931 | Ευτυχισμένος που έκανε το ταξίδι τού Οδυσσέα. * | Ευτυχισμένος αν στο
- [ΣΕΦ ΤΓΑ01 03 0003 009](#) Την άλλη μέρα ένα ταξίδι ανοίχτηκε μέσα στο νου μου κι έκλεισε πάλι σα
- [ΣΕΦ ΗΚΒ01 00 0005 036](#) Το πρώτο πράγμα που έκανε ο θεός είναι το μακρινό ταξίδι | εκείνο το σπίτι

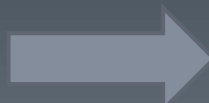

Αποτελέσματα Αναζήτησης

- ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ / ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ / ΔΟΣΜΕΝΑ / Πάνω σ' έναν ξένο στίχο
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ / ΤΕΤΡΑΔΙΟ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΩΝ / Ο κ. Στράτης Θαλασσινός περιγράφει έναν άνθρωπο / 3. Έφηβος
- ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΕΦΕΡΗΣ / ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΑΤΑΣΤΡΩΜΑΤΟΣ, Β' / Ο Στράτης Θαλασσινός ανάμεσα στους αγάπανθους

Σε τι εξυπηρετούν οι παραπάνω δυνατότητες αναζήτησης;

- Η πιο γνωστή αξιοποίηση των σωμάτων κειμένων γενικά είναι η **λεξικογραφική**, κάτι που βρίσκει εφαρμογή και στην περίπτωση των ποιητικών έργων λ.χ. ιδιωτισμοί, σημασιολογικά πεδία λέξεων κλπ., αλλά και η **υφολογική**.
 - Ένα ψηφιακό ποιητικό corpus μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ευρύτερα, π.χ. για την **ανίχνευση θεμάτων, μοτίβων, εικόνων**, για την **ανίχνευση διακειμενικών σχέσεων**, για την **ειδολογική αναγνώριση κειμένων**, αλλά και για την **ανάλυση της διαπλοκής της ρητορικής του κειμένου με την ιδεολογία**.
 - Βασική αρχή για την ερευνητική αξιοποίηση ενός corpus είναι ότι **δεν δίνει αυτόματα απαντήσεις** – περιμένει τον ερευνητή και τις υποθέσεις εργασίας του.
 - Στην εκπαίδευση λειτουργεί ως **αφετηρία μικρών ή μεγαλύτερων project στο μάθημα της λογοτεχνίας**, μετατοπίζοντας το κέντρο βάρους του μαθήματος από την έτοιμη πληροφορία στην επαγωγική διερεύνηση.
- (Μαρία Ακριτίδου, 2014)

<http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/index.html>

- [Μανόλης Αναγνωστάκης](#)
- [Αριστοτέλης Βαλαωρίτης](#)
- [Κώστας Βάρναλης](#)
- [Κωνσταντίνος Καβάφης](#)
- [Ανδρέας Κάλβος](#)
- [Κώστας Καρυωτάκης](#)
- [Κωστής Παλαμάς](#)
- [Μίλτος Σαχτούρης](#)
- [Γιώργος Σεφέρης](#)
- [Διονύσιος Σολωμός](#)
- [Τάκης Σινόπουλος](#)

Με άξονα το κείμενο

*Σελιδοδοείκτες: Πολυμεσικός οδηγός
για τη λογοτεχνία και την ανάγνωση*

[http://selidodeiktes.greek-
language.gr/](http://selidodeiktes.greek-language.gr/)

Σελιδοδείκτες:

Πολυμεσικός οδηγός για τη λογοτεχνία και την ανάγνωση

Αρχική

Λήμματα

Θέματα

Λογοτεχνικά

Κριτικά

Φωτογραφίες

Ήχος

Βίντεο

Ομάδα εργασίας

Λήμματα

- Μύθος και νεοελληνική ποίηση:<http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/526>
- Μύθος και λογοτεχνία: <http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/841>
- Ποίηση και μουσική στον συμβολισμό και τον μοντερνισμό:<http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/754>
- Ιδεολογία και ανάγνωση:<http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/1628>
- Η ποιητική της ανατροπής:<http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/611>
- Ονοματολογία και συγγραφική ταυτότητα:
<http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/1193>

Λήμματα

- Λογοτεχνία και εικαστικές τέχνες: ut pictura poesis: <http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/1110>
- Λογοτεχνία και φωτογραφία: <http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/1248>
- Ο λογοτεχνικός κανόνας: προκλήσεις, αναθεωρήσεις, συναινέσεις: <http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/1467>
- Σχολικός λογοτεχνικός κανόνας: <http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/1434>

Μύθος και νεοελληνική ποίηση

■ Αρχεία Ήχου

- Το Μυθιστόρημα
<http://selidodeiktes.greek-language.gr/audios/551>
- Από τον δίσκο *Ο Σεφέρης διαβάζει Σεφέρη Ι*, Διόνυσος 2008 (σειρά: «Έλληνες ποιητές διαβάζουν έργα τους»).

Το *Μυθιστόρημα* αποτελεί ένα έργο-σταθμό αναφορικά με τη χρήση της μυθικής μεθόδου από τον Γιώργο Σεφέρη, καθώς σε αυτό για πρώτη φορά ο ποιητής επιστρατεύει την ομηρική μυθολογία για να χειριστεί έναν αδιάκοπο παραλληλισμό ανάμεσα στον σύγχρονο κόσμο και την αρχαιότητα.

Μύθος και λογοτεχνία

■ Αρχαία Ήχου

■ Σαντορίνη

<http://selidodeiktes.greek-language.gr/audios/949>

- Η μελοποίηση του ποιήματος «Σαντορίνη» του Γιώργου Σεφέρη από τον Ηλία Ανδριόπουλο. Ερμηνεύει η Άλκηστις Πρωτοψάλτη. Από τον δίσκο Κύκλος Σεφέρη, Columbia 1976

■ Λογοτεχνικά κείμενα

■ Σαντορίνη

<http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/912/841>

- Ο Γιώργος Σεφέρης γράφει το ποίημα «Σαντορίνη» το 1936 υφαίνοντας περαιτέρω τη μυθοποίηση του νησιού καθιστώντας το έναν προνομιακό χώρο, όπου μνήμη και λήθη διαγκωνίζονται.

Ποίηση και μουσική στον συμβολισμό και τον μοντερνισμό

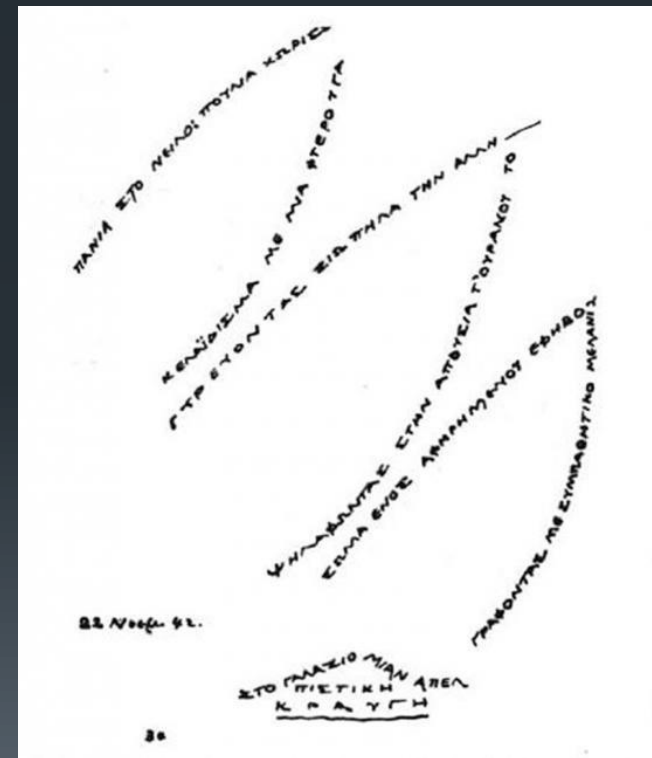
■ Μουσικές ημερολογιακές σημειώσεις του Γ.Σ

- Μερικά χαρακτηριστικά αποσπάσματα.
<http://selidodeiktes.greek-language.gr/lemmas/778/75>

- Οι ημερολογιακές σημειώσεις και τα γράμματα του Σεφέρη από το Λονδίνο, 1931-1934 αποτελούν ένα σπάνιο ντοκουμέντο της καθημερινής ενασχόλησης και «μαθητείας» ενός ποιητή, ο οποίος ήταν «ένα κοινός καλόπιστος ακροατής χωρίς τεχνικές γνώσεις αλλά που αγαπά πραγματικά την τέχνη των ήχων».

Λογοτεχνία και εικαστικές τέχνες: ut pictura poesis

- Ο Γιώργος Σεφέρης, στην πρώτη, χειρόγραφη έκδοση της «πολεμικής» συλλογής του Ημερολόγιο Καταστρώματος Β' (Αλεξάνδρεια, 1944), περιλαμβάνει καλλιγραφήματα. Ενδεικτικά επισυνάπτεται το «Καλλιγράφημα» με θέμα το περίγραμμα των πανιών τριών ιστοφόρων στα νερά του Νείλου.
<http://selidodeikt.es.greek-language.gr/lemmas/1116/1110>

Με άξονα το κείμενο

- Φωτόδεντρο
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ

- «Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει...»

<http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/6600?locale=el>

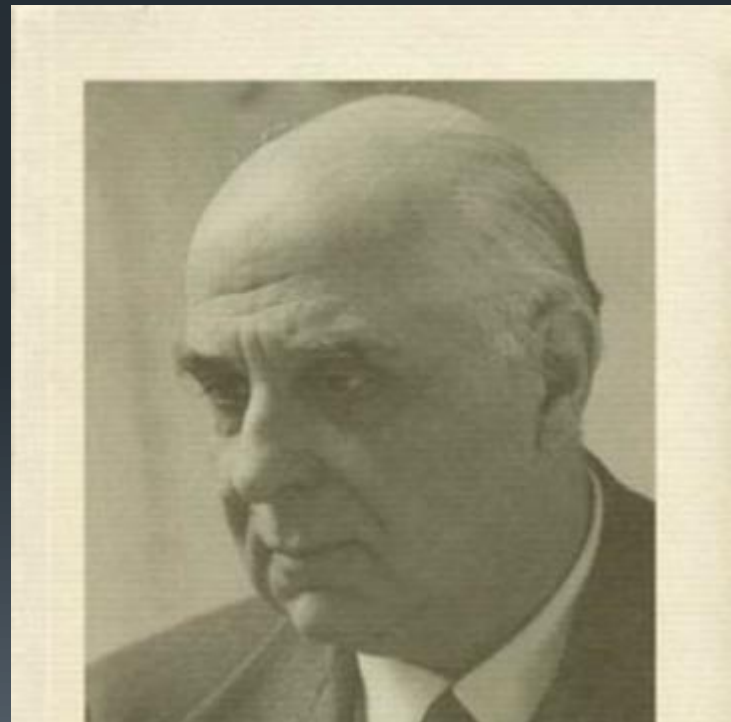
«Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει...»

■ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ιστοσελίδα στην οποία συγκεντρώνεται πρόσθετο υλικό για την ανάγνωση του ποιήματος «Με τον τρόπο του Γ.Σ.» του Γ. Σεφέρη. Ο μαθητής μπορεί να αξιοποιήσει ενδεικτικά αυτοσχόλια του ποιητή από το ημερολόγιό του, να διαβάσει κείμενα μεταγενέστερων ποιητών που συνδιαλέγονται με το σεφερικό ποίημα, αλλά και να χρησιμοποιήσει το εργαλείο του Συμφραστικού πίνακα λέξεων για το ποιητικό έργο του Σεφέρη προκειμένου να διερευνήσει όψεις του σεφερικού λεξιλογίου και ύφους.

Για τη ζωή και το έργο του Γ.Σ.

- Βιβλιογραφία-
Δικτυογραφία
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/tools/concordance/works.html?cnd_id=1#toc001

«Ο “σχολικός” Σεφέρης: σκόπιμες παρουσίες και απουσίες».

- Τι είναι όμως ο Σεφέρης; Τα ποιήματά του: τα σοφά, τα ‘βαριά’, τα ‘δύσκολα’ αλλά και τα ερωτικά, τα σατιρικά, βεβαίως και τα ποιήματα για παιδιά. Είναι ο δοκιμιακός του λόγος, αλλά και ο αυτοβιογραφικός: τα ημερολόγιά του. Είναι και η αλληλογραφία του, που θα μπορούσε να ενταχθεί ίσως σε κάποιο από τα προηγούμενα είδη. Ο Σεφέρης είναι διπλωμάτης αλλά και ποιητής και στοχαστής, είναι σύζυγος και παππούς, ‘ξένος’ (με την έννοια του πρόσφυγα) αλλά και ‘Έλληνας’ είναι αυτός που δουλεύει στην παράδοση του Μακρυγιάννη αλλά και ο μοντερνιστής, η ηγετική φυσιογνωμία της γενιάς του ’30. Ο ταξιδιώτης και ο φωτογράφος... και πολλά άλλα. (Ελένη Χοντολίδου, 2000)

Αναφορές

- www.snhell.gr
- <http://www.greek-language.gr/digitalResources/literature/>
- <http://selidodeiktes.greek-language.gr/>
- <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/6600?locale=el>